

Remissyttrande

Datum 2024-02-06

Diarienummer RS 2023-05392

Ert diarienummer U2023/02898

Regeringskansliet

Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation (SOU 2023:59) och Statlig forskningsfinansiering Underlagsrapporter (SOU 2023:19)

Västra Götalandsregionen (VGR) ställer sig positiv till en förändring av myndighetsstrukturen för finansiering av forskning och innovation och utredarens ambition att förenkla och minimera administration. Administrativ förenkling är dock inte tillräckligt utan en ny myndighetsstruktur behöver även fungera gemensamt med övrigt regionalt, nationellt och internationellt system. I VGRs yttrande pekas särskilt på vikten av att helheten inom innovationssystemet behöver beaktas när ny struktur designas, inklusive:

- **Regionernas betydelse för forskning, utveckling och innovation**
 - Säkerställ nationellt-regionalt samspel, samt internationell uppkoppling
- **Behov som bör beaktas vid formering av myndighetsstruktur**
 - Säkerställ domänkunskap inom de nya myndigheterna
 - Logiken kring innovation behöver bibehållas
 - Beakta den tvärvetenskapliga forskningens behov

Regionernas betydelse för forskning, utveckling och innovation

Sveriges regioner har en betydelsefull roll för svensk forskning, utveckling och innovation. Detta gäller inte enbart för klinisk forskning och innovation som utförs inom hälso- och sjukvård, utan även för akademisk grundforskning som inom framför allt det medicinska fältet genomförs i mycket nära samarbete med hälso- och sjukvården. Dessutom ansvarar regionerna för utveckling och innovation inom kollektivtrafik och kulturområdet.

Sveriges regioner har vidare, genom ”Lagen om regionalt utvecklingsansvar 2010:630”, ansvar för den regionala utvecklingen inom respektive län. VGR har i den rollen ansvar för Västra Götaland där ca 25 procent av Sveriges näringsliv är lokaliserat. VGR bidrar årligen med ca 450 miljoner kronor till forskning, utveckling och innovation genom finansiering av projekt och utvecklingsmiljöer, utöver det stöd som ges till klinisk forskning och innovation.

Ett väl fungerande forskning- och innovationsstödsystem är helt avgörande för utifrån såväl ett sjukvårds-, kollektivtrafik- som industriperspektiv och utgör grund för VGRs yttrande.

Säkerställa nationellt-regionalt samspel, samt internationell uppkoppling

Genom tät samverkan med Västra Götalands näringsliv, forskningsinstitut, lärosäten och kommuner besitter VGR en unik samordnande position med djup kunskap om forsknings-, utvecklings och innovationsbehovet inom länet. Regionernas utvecklingsansvar och möjligheten som vissa regioner har att med egna medel bidra till utveckling av forskning och innovation har inte beaktats i utredningen.

Utredningen tar inte i tillräcklig grad upp regionernas roll vad gäller forsknings- och innovationsfinansiering. Detta innebär att det finns risk för det verkliga systemet och dess funktion inte tas tillvara. Detta gäller även inom arbetet med internationalisering där öppenhet och samspel är viktigt.

- Den helt avgörande funktionen och stödet för utveckling regionalt som VINNOVA har i dagens myndighetsstruktur, som spänner över forskning och innovation med fokus på näringslivsutveckling måste integreras och tydliggöras i den nya myndighetsstrukturen.
- Samspel mellan myndigheterna och Sveriges regioner behöver öka. Detta är särskilt viktigt för effekthemtagning från strategisk forskning och innovation, där regional förankring är avgörande.
- Myndighetsstrukturen behöver tydliga, transparenta och inkluderande processer för samspel mot internationell spelplan för att säkerställa och öka proaktivitet, särskilt inom ramen för europeisk och internationell FoU-finansiering.
- Ökad myndighetsnärvaro i utvecklingsintensiva delar av Sverige behövs för bättre förståelse av inte minst industriella behov. Myndighetsgemensamma, bemannade kontor kan gynna detta och bör övervägas.

Behov som bör beaktas vid formering av myndighetsstruktur**Säkerställ domänkunskap inom myndigheterna**

Utredaren föreslår att myndigheter med annat kärnuppdrag än finansiering av forskning och innovation, ska upphöra med finansiering. Domänkunskap är avgörande för att bistå i forskning- och innovationsutveckling och VGR ser en farhåga i att den domänkunskap som finns i nuvarande struktur förloras i de nya förslaget, vilket är särskilt viktigt för Myndigheten för strategisk forskning och Innovationsmyndigheten.

- Säkerställ att domänkunskap och expertkompetens finns inom myndigheterna

Logiken kring innovation behöver bibehållas

VGR ser en farhåga att förslaget innebär att innovationslogiken som utvecklats i Sverige förloras. Nuvarande finansieringsstruktur har utvecklats och förfinats under lång tid och framgångsrikt stöttat utveckling och innovation. Den nya myndighetsstrukturen behöver behålla och vidareutvecklar detta arbetssätt.

- Säkerställa att förändringen inte innebär ett försämrat innovationsstödsystem

- Breda utlysningar bör beaktas för att säkerställa att disruptiva upptäckter som kan vara relevant för framtida strategiska inriktningar inte missas, som kompletterar strategiska satsningar.
- Innovation får en hemvist i såväl Myndigheten för strategisk forskning som i Innovations-myndigheten, för att därigenom säkerställa att innovation hanteras utifrån såväl ett långsiktigt strategiskt perspektiv som ett mer marknads- och sjukvårdsnära, implementeringsfokuserat perspektiv.
- Myndigheten för strategisk forskning bör heta Myndigheten för strategisk forskning och innovation för att tydliggöra vikten av innovation även inom den strategiska forskningen.

Säkerställa att komplexa forskningsfrågor inryms i myndighetsstrukturen

Komplexa frågor kräver ofta flervetenskapliga eller tvärvetenskapliga ansatser med aktörsnära upplägg. I nuvarande myndighetsstruktur har myndigheter med annat kärnuppdrag än finansiering av forskning och innovation framgångsrikt utlyst medel som täckt glappen mellan ämnen som uppstår med ämnesspecifik finansieringsform. Det finns risk att tvär- och flervetenskaplig forskning inte kommer omhändertas i den nya myndighetsstrukturen.

- Myndigheten för strategisk forskning behöver få ett specifikt uppdrag att omhänderta komplexa och flervetenskapliga forsknings- och innovationsfrågor.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Helén Eliasson
Regionstyrelsens ordförande

Håkan Sandahl
Regiondirektör